

De Systeemininspectie Welzijn doden van dieren heet in **MSPIN: SI-WZ-doden van dieren**. Dit is één vragenlijst voor alle typen slachthuizen: hoefdieren/gekweekt wild, pluimvee en konijnen en gecombineerd. Afhankelijk van welk type slachthuis geïnspecteerd wordt verschijnen op de display de relevante vragen, antwoordcategorieën en eventuele vervolgvragen.

Afhankelijk van het slachtproces en de bedwelmingsmethode (en jaar van ingebruikname apparatuur) verschijnen indien "ja" ingevuld, per vraag één tot drie vervolgvragen.

De antwoordcategorieën zijn (naast ja/nee en tekstuele antwoorden)

Geen opmerking

Opmerking*

Voldoet niet*

Niet van toepassing (alleen bij bepaalde vragen)

** bij deze antwoorden wordt steeds gevraagd een toelichting te geven (in MSPIN is dat geformuleerd als vervolgvraag)*

Alle vragen zijn kort geformuleerd in MSPIN. Maar als de wetstekst langer is, of de vraag meerdere onderdelen omvat, verschijnt in beeld "zie INFO". In deze bijlage staan alle vragen voor het **slachthuis hoefdieren** (inclusief gekweekt wild) mét per vraag alle INFO.

INDELING VAN DEZE VRAGENLIJST

- I** Algemeen
- II** Voorzieningen (*lossen, verplaatsen, onderbrengen, fixeren, bedwelmen, doen verbloeden*)
- III** Overige voorzieningen (*administratieve*)
- IV** Werkwijze (*lossen, verplaatsen, onderbrengen, fixeren, bedwelmen, doen verbloeden*)
- V** Onbedweld slachten (*voorzieningen + werkwijze*)
- VI** Afspraken en maatregelen

I ALGEMEEN

- Waar doet u de inspectie? → Selecteer type slachthuis
- Erkenningsnummer:
- NVWA bedrijvenbeheerder:
- Bedrijf slacht runderen. Indien ja:
 - * vermeld categorieën, INFO: bijvoorbeeld kalveren/meststieren/melkvee
 - * hoeveel per categorie per uur en per week
- Bedrijf slacht varkens. Indien ja:
 - vermeld categorieën, INFO: bijvoorbeeld biggen/slachtvarkens/zeugen/beren
 - hoeveel per categorie per uur en per week
- Bedrijf slacht schapen/geiten. Indien ja:
 - vermeld categorieën, INFO: bijvoorbeeld slachtschapen/geitenbokjes/grote geiten
 - hoeveel per categorie per uur en per week
- Bedrijf slacht eenhoevigen. Indien ja:
 - vermeld categorieën INFO: bijvoorbeeld paarden/ezels
 - hoeveel per categorie per uur en per week
- Bedrijf slacht gekweekt wild
 - vermeld categorieën INFO: bijvoorbeeld damherten/zwijnen/alpaca's
 - hoeveel per categorie per uur en per week
- Komt het voor dat dieren >12 uur worden ondergebracht. Indien ja:
 - geef toelichting bij >12 uur onderbrengen
- Bij opstellen SWW en monitoringsprocedures is een Gids gebruikt. Indien ja:
 - vul de naam van de Gids in, INFO: Gids = Gids voor goede praktijken volgens Vo 1099/2009 artikel 13

II VOORZIENINGEN, INDELING, BOUW, APPARATUUR

Losvoorzieningen voldoen aan onder INFO vermelde eisen

INFO: Losvoorzieningen hebben een vloer die niet glad is en zijn aan de zijkant voorzien van zijwanden of relingen die verhinderen dat de dieren eraf vallen. Algemeen geldt dat losvoorzieningen zodanig ontworpen en geconstrueerd zijn en op zodanige wijze onderhouden en gebruikt worden dat de dieren letsel en lijden bespaard blijft. Zie Vo 1/2005, bijlage I, hoofdstuk III, punt 1.3.

De hellingsgraad van losbruggen is niet te steil

INFO: De hellingsgraad is voor varkens, kalveren en paarden niet steiler dan 20° (36,4%) en voor schapen en volwassen runderen niet steiler dan 26° 34' (50%). Als de hellingsgraad meer dan 10° (17,6%) is, is de brug voorzien van systeem, bijv. dwarslatten, waardoor de dieren gemakkelijk en zonder risico of problemen het voertuig uit kunnen lopen. Zie Vo 1/2005, bijlage I, hoofdstuk III punt 1.4a.

Tijdens het lossen is passende verlichting aanwezig

INFO: Zie Vo 1/2005, bijlage I, hoofdstuk III punt 1.6. Volgens de verlichtingsnormen NEN-EN 1264-1 en NEN 3087 is minimaal 200 lux nodig om visuele taken te kunnen verrichten. Een verlichtingssterkte van 10 tot 200 lux wordt gerekend tot de zgn. oriëntatieverlichting; 200 lux of meer tot de werkverlichting.

Er zijn adequate en hygiënische stallen en/of omheinde terreinen

INFO: Zie Vo 853/2004 art 3.1 > bijlage III, sectie I, Hoofdstuk II punt 1a. Omheinde terreinen kunnen alleen worden gebruikt als het weer het toelaat.

De stallen zijn ruim genoeg om het welzijn van de dieren te garanderen

INFO: Zie Vo 853/2004 art 3.1 → bijlage III, sectie I, hoofdstuk II punt 1c en Vo 1099/2009 art 15.1 > bijlage III punt 2.1 (en 1.6): Elk dier beschikt over voldoende ruimte om op te kunnen staan, te gaan liggen en, m.u.v. afzonderlijk gehouden vee, rond te draaien (en de drinkwatervoorziening te bereiken).

Op ieder hok staat datum, tijd van aankomst + aantal dieren dat hok maximaal kan bevatten

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 2.3. Laatste verplichting geldt niet als vee individueel wordt gehouden.

Dieren kunnen steeds via adequate voorzieningen over drinkwater beschikken

INFO: Zie Vo 853/2004 art 3.1 → bijlage III, sectie I, hoofdstuk II punt 1a en Vo 1099/2009 art 14.1 → bijlage II punt 2.3 en art 15.1 → bijlage III punt 2.3. Adequaat houdt in dat ze geschikt zijn voor de diersoort en -categorie en voldoende schoon drinkwater leveren. Zie ook onder VI van deze lijst (Werkwijze) en het werkvoorschrift voor invulling van open normen.

Onderbrengvoorzieningen, looppaden en drijfgangen voldoen aan eisen onder INFO vermeld

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 3 lid 3: de voorzieningen zijn zo ontworpen, gebouwd en onderhouden dat naleving van verplichtingen van art 3 lid 1 en 2 van Vo 1099/2009 het hele jaar door gewaarborgd is:

art 3 lid 1: er wordt voor gezorgd dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard;

art 3 lid 2 bedrijfsexploitanten nemen de noodzakelijke maatregelen om te waarborgen dat (onder meer):

- de dieren fysiek comfort en fysieke bescherming wordt geboden, met name doordat zij schoon worden gehouden, in een omgeving met adequate thermische omstandigheden die ook bescherming biedt tegen vallen of uitglijden;
- beschermd zijn tegen letsel;
- behandeld en gehuisvest worden in overeenstemming met hun normale gedrag.

In geval van **openluchtvoorzieningen** zonder natuurlijke beschutting of schaduw moet een passende bescherming tegen slecht weer worden gebouwd. NB Als bescherming ontbreekt mag de onderbrengvoorziening niet worden gebruikt bij slecht weer! Dit, en wat bedrijf verstaat onder slecht weer, moet dan in de SWW zijn vastgelegd.

Zie Vo 1099/2009 art 14.1 → bijlage II punt 2.1:

- a) ... de dieren kunnen zich middels hun normale loopgedrag en zonder afleiding vrij in de gewenste richting bewegen;
- b) ... varkens of schapen kunnen naast elkaar lopen, met uitzondering van looppaden die naar de fixatie-uitrusting leiden;

Punt 2.2: De zijkanen van vlonders en bruggen zijn beschermd zodat de dieren er niet af kunnen vallen;

Punt 2.4: Wanneer er een stalruimte wordt gebruikt, is die gebouwd met een vlakke vloer en stevige zijwanden, tussen de wachthokken en het looppad naar het bedwelmspunt, en van zodanig ontwerp dat dieren niet vast kunnen komen te zitten of vertrappt kunnen worden.

Vloeren zijn antislip en veroorzaken geen verwondingen bij contact

INFO: Vo 1099/2009 art 3 lid 1, lid 2 a en b en lid 3 en art 14.1 → bijlage II punt 2.5. In geval van onderbrengen >12 uur zijn ook eisen van Besluit houders van dieren van toepassing; zie werkvoorschrift.

Er is een adequate ventilatie

INFO: de ventilatie moet ook voldoen bij voorzienbare extreme omstandigheden qua temperatuur en vochtigheidsgraad; als ventilatieapparatuur noodzakelijk is, moet er ook een noodvoorziening zijn die bij storingen onmiddellijk kan worden ingezet. Er moet bovendien een waarschuwingssysteem aan verbonden zijn (Vo 1099/2009 art 14.1 > bijlage II punt 1.2).

Kunstlicht is voldoende intens om de dieren te allen tijde te kunnen inspecteren

INFO:

Volgens de verlichtingsnormen NEN-EN 1264-1 en NEN 3087 is minimaal 200 lux nodig om visuele taken te kunnen verrichten. Een verlichtingssterkte van 10 tot 200 lux wordt gerekend tot de zgn. oriëntatieverlichting; 200 lux of meer tot de werkverlichting.

Er zijn voorzieningen voor dieren die >12 uur worden ondergebracht

INFO: Er moet zijn:

- een voedervoorziening en voeder;
- strooisel of gelijksoortig materiaal dat een mate van comfort waarborgt die afgestemd is op de diersoort en het aantal dieren. Dit materiaal moet een doeltreffende afvoer garanderen of ervoor zorgen dat urine en uitwerpselen op adequate wijze worden geabsorbeerd.

Zie Vo 1099/2009 art 15.1 > bijlage III punt 1.10. En zie werkvoorschrift.

Voorzieningen om dieren aan te binden voldoen aan onder INFO vermelde eisen

INFO: Touwen of andere middelen zijn zo sterk dat ze niet breken en zo lang dat de dieren kunnen gaan liggen, eten en drinken en zijn zo ontworpen dat risico van wurging of verwonding is uitgesloten en dat dier snel kunnen worden losgemaakt. Zie Vo 1099/2009 art 15.1 > bijlage III punt 1.10

Voorziening(en) voor fixeren voorafgaande aan bedwelming voldoen aan bij INFO vermelde eisen

INFO: De voorziening(en) is/zijn zodanig ontworpen, gebouwd en onderhouden dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard. Zie Vo 1099/2009 art 3, artikel 9 lid 1 en art 14.1 > bijlage II punt 3.1:

- de methoden voor het bedwelmen of het doden worden optimaal kunnen toegepast;
- letsel of kneuzingen worden voorkomen;
- eventuele worstelingen om los te komen en het uitbrengen van geluiden tijdens het fixeren van dieren worden zoveel mogelijk beperkt;
- het fixeren duurt zo kort mogelijk
- alle apparatuur voor fixeren wordt onderhouden en gecontroleerd volgens de instructies van de producent door personen die daartoe specifiek zijn opgeleid

Fixatiebox die met pneumatisch penschiettoestel wordt gebruikt heeft kopfixatievoorziening

INFO: NB deze eis geldt alleen voor fixatieboxen voor runderen. Zie Vo 1099/2009 art 29 lid 1 en art 14.1 > bijlage II punt 3.2.

Ontwerp, bouw en onderhoud van bedwelmvoorzieningen voldoen; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 3 lid 3: de voorzieningen voor het bedwelmen zijn zodanig ontworpen, gebouwd en onderhouden dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard. Zie ook art 8 d) en art 9 lid 1. Meer informatie is in het werkvoorschrift te vinden.

Back-upapparatuur is tijdens bedwelmingsactiviteiten onmiddellijk en ter plekke beschikbaar

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 9 lid 2; deze apparatuur moet adequaat zijn wordt ingezet bij storing van oorspronkelijk gebruikte bedwelmingsapparatuur. De back-upmethode kan verschillen van de methode die eerst werd gebruikt.

Apparatuur voor mechanische bedwelming wordt gebruikt Indien ja:**Penetrerende penschiettoestel(len) zijn passend voor de te slachten dieren**

INFO: Snelheid, lengte en diameter van de pen moeten adequaat zijn en gerelateerd aan de grootte van het dier en de diersoort. Voor voldoende snelheid is voldoende slagkracht nodig; deze wordt bepaald door het patroon dat gebruikt wordt. Zie Vo 1099/2009 art 4 lid 1 > bijlage I hoofdstuk I Tabel 1, punt 1.

Niet-penetrerende penschiettoestellen zijn passend voor de te slachten dieren, zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 4.1 > bijlage I, hoofdstuk I tabel 1 & idem hoofdstuk II punt 1. Niet penetrerende penschiettoestellen mogen alléén worden gebruikt voor herkauwers met een levend gewicht van minder dan 10 kg! Bedrijfsexploitanten moeten er op toezien dat er geen schedelbasisfractuur wordt veroorzaakt. Snelheid, diameter en vorm van de pen moeten adequaat zijn en gerelateerd aan de grootte van het dier en de diersoort, net als de slachtkracht van het gebruikte patroon.

Apparatuur voor elektrische bedwelming wordt gebruikt Indien ja:**El. app. voldoet aan bij INFO vermelde eisen**

INFO:

- Het apparaat is voorzien van een systeem dat voor elk bedwelmd dier de gegevens van de cruciale elektrische parameters toont én registreert. Dit gaat om de stroomsterkte (A of mA), spanning (V), frequentie (Hz) en tijdsduur blootstelling, zie Vo 1099/2009 bijlage I, hoofdstuk I, tabel 2; (geregistreerde gegevens worden minstens 1 jaar bewaard);
- Dit systeem is duidelijk zichtbaar voor het personeel;

- Dit systeem geeft een duidelijk zichtbaar én hoorbaar signaal indien de duur van de blootstelling zakt onder het vereiste niveau;
- ALS het automatische apparaat betreft, die verbonden is aan een fixatievoorziening, levert deze een constante stroom.

Zie Vo 1099/2009 art 14 lid 1 → bijlage II punt 4 Uitrusting voor elektrische bedwelming.

Wat betreft de bedwelmingstang(en) (elektroden): zie Vo 1099/2009 art 4.1 → bijlage I hoofdstuk II punt 4.1. In geval van kopbedwelming moeten de elektroden aan de grootte van de kop aangepast kunnen worden (zodat ze aan weerszijden van de hersenen geplaatst kunnen worden).

Apparaat CO2-bedwelming wordt gebruikt Indien ja:

CO2-app. voldoet aan bij INFO vermelde eisen

INFO:

- De installatie, inclusief transportbanden, is zodanig ontworpen en gebouwd dat:
 - de methoden voor het bedwelmen met gas optimaal kunnen worden toegepast;
 - letsel of kneuzingen bij de dieren worden voorkomen;
 - eventuele worstelingen om los te komen en het uitbrengen van geluiden tijdens het fixeren van de dieren zoveel mogelijk worden beperkt;
- De installatie is voorzien van faciliteiten om de gasconcentratie en de blootstellingduur voortdurend te meten, weer te geven en te registreren;
- De installatie geeft een duidelijk zichtbaar en hoorbaar waarschuwingssignaal wanneer de gasconcentratie onder het vereiste niveau daalt;
- Het systeem is duidelijk zichtbaar voor het personeel;
- De installatie is zodanig ontworpen dat de dieren zelfs bij de maximale toegestane verwerkingscapaciteit nog kunnen gaan liggen zonder dat zij over elkaar heen komen te liggen.

Zie Vo 1099/2009 art 14 lid 1 > bijlage II punt 6 Uitrusting voor bedwelming van varkens en pluimvee met gas.

Messen die worden gebruikt voor steken of snijden zijn scherp en worden goed onderhouden; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 3 lid 3.

III OVERIGE "VOORZIENINGEN": DOCUMENTEN & REGISTERS

Getuigschrift van vakbekwaamheid is aanwezig voor alle medewerkers die doden enz., zie INFO

INFO: Doden en alle daarmee verband houdende activiteiten: lossen, verplaatsen, behandelen en verzorgen van dieren, fixeren, bedwelmen, beoordelen van de effectiviteit van de bedwelming, aanhaken of optakelen van levende dieren, verbloeden van levende dieren en onbedweld ritueel slachten. Zie Vo 1099/2009 art 21 voor de eisen waaraan een getuigschrift van vakbekwaamheid moet voldoen. Op de getuigschriften staat vermeld voor welke categorieën dieren, welke soort apparatuur en voor welke activiteiten het getuigschrift geldig is (art 21 lid 3). Zie Vo 1099/2009 art 7 lid 2 & art 21 → Bijlage IV. Onder bepaalde voorwaarden kan een voorlopig getuigschrift worden afgegeven (art 21 lid 5).

Functionaris voor het dierenwelzijn (FDW) is benoemd, zie INFO

INFO: De exploitant van een slachthuis moet een functionaris voor het dierenwelzijn benoemen om hem bij te staan bij de naleving van de voorschriften van de Vo. Zie Vo 1099/2009 art 17 lid 1.

Als minder dan 1000 GVE per jaar worden geslacht, is het benoemen van een functionaris voor het dierenwelzijn niet verplicht; de vraag kan dan beantwoord worden met NVT. Zie Vo 1099/2009 art 17 lid 6. De FDW:

- staat onder rechtstreeks gezag van, en rapporteert rechtstreeks aan de bedrijfsexploitant over zaken die verband houden met het welzijn van dieren (art 17 lid 2);
- heeft de bevoegdheid om van het slachthuispersoneel te eisen dat de noodzakelijke corrigerende maatregelen worden genomen om de naleving van de voorschriften van de Vo te waarborgen (art 17 lid 2);
- bezit een getuigschrift van vakbekwaamheid dat ALLE activiteiten (die verband houden met doden) bestrijkt (art 17 lid 4);
- houdt een register bij van de maatregelen ter verbetering van het dierenwelzijn (art 17 lid 5).

De verantwoordelijkheden van de FDW zijn beschreven in de SWW en effectief onder de aandacht gebracht van het betreffende personeel (art 17 lid 3).

Bij ieder fixatieapparaat is een gebruiks- en onderhoudsinstructie aanwezig, zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 8. Deze instructies moeten worden geleverd door de producent van de apparatuur. In de instructies moeten met name de volgende aspecten zijn gespecificeerd: soorten, categorieën, aantallen en/of gewichtsklassen van de dieren waarvoor de apparatuur is bedoeld.

De instructies moeten worden gebruikt bij het opstellen van de standaardwerkwijzen (zie aldaar).

Van ieder fixatieapparaat wordt een onderhoudsregister bijgehouden

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 9. Dit register moet tenminste 1 jaar bewaard worden en op verzoek ter beschikking worden gesteld aan de bevoegde autoriteit.

Bij ieder bedwelmapparaat of –installatie is een gebruiks- en onderhoudsinstructie. Zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 8. Deze instructies moeten worden geleverd door de producent van de apparatuur. In de instructies moeten met name de volgende aspecten zijn gespecificeerd:

- soorten, categorieën, aantallen en/of gewichtsklassen van de dieren waarvoor de apparatuur is bedoeld;
- aanbevolen parameters die horen bij de verschillende gebruiksomstandigheden, inclusief de cruciale parameters zoals omschreven in bijlage I, hoofdstuk van Vo 1099/2009;
- een methode om de efficiëntie van de apparatuur te kunnen monitoren met het oog op de naleving van de voorschriften van de verordening;
- de aanbevelingen inzake onderhoud en, zo nodig, de kalibratie van de bedwelmingsapparatuur. NB: in ieder geval is kalibratie van ELEKTRISCHE bedwelmingsapparatuur nodig, want de kalibratiefrequentie geldt daarbij als een cruciale parameter.

Van ieder bedwelmapparaat of –installatie wordt een onderhoudsregister bijgehouden

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 9. Dit register moet tenminste 1 jaar bewaard worden en op verzoek ter beschikking worden gesteld aan de bevoegde autoriteit.

Er is een standaardwerkwijze (SWW) voor elke activiteit van afladen t/m verbloeden

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 6.

In de SWW staat hoe gewerkt moet worden om te waarborgen dat... zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 6 lid 2 → art 3 lid 1. ...dat dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard; Bovendien moeten beschreven werkwijzen in overeenstemming zijn met art 15 en de operationele voorschriften opgenomen in bijlage III.

In de SWW staan de verantwoordelijkheden van de functionaris voor het dierenwelzijn

INFO: zie Vo 1099/2009 art 17 lid 3. De FDW staat onder rechtstreeks gezag van de exploitant; rapporteert rechtstreeks aan de exploitant over dierenwelzijnszaken; heeft de bevoegdheid om van personeel te eisen dat noodzakelijke corrigerende maatregelen worden genomen om naleving van de voorschriften van Vo 1099/2009 te waarborgen en houdt een register bij van maatregelen ter verbetering van het dierenwelzijn. Zie art 17 lid 2 en 5.

In de SWW bedwelmen zijn de cruciale parameters gespecificeerd, zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 6 lid 2 a en b. Het gaat hier om de cruciale parameters bedoeld in bijlage I, hoofdstuk I van Vo 1099/2009. Voor elke toegepaste methode moet zijn vastgelegd welke parameters een doeltreffende bedwelmingsgaranderen. De parameters moeten zijn vastgesteld:

- op basis van het beschikbare wetenschappelijk bewijs en
- rekening houdend met de aanbevelingen van de producent van de bedwelmingsapparatuur (zoals vastgelegd in de gebruiks- en onderhoudsvoorschriften).

Nota bene: voor bepaalde methoden zijn specifieke voorschriften vastgesteld in hoofdstuk II van bijlage I: minimale stroomsterkte bij elektrische bedwelmings (punt 4 en 5) en minimale concentratie CO₂ bij gasbedwelmings (punt 7).

In de SWW bedwelmen staan maatregelen die worden genomen als dier niet goed is bedwemd, zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 6 lid 2 c. Voor elke toegepaste methode moet zijn vastgelegd welke maatregelen worden genomen als uit controles blijkt dat dier niet adequaat is bedwemd. Het gaat hier om controles volgens art 5; en het betreft corrigerende maatregelen (wat te doen met het dier: opnieuw bedwelmen). Voor preventieve maatregelen (om herhaling te voorkomen): zie onder monitoringsprocedures. *In de SWW moet worden opgenomen dat degene die de bedwelmings uitvoert¹ bij ieder dier controleert of de bedwelmings het gewenste effect heeft. Ook degene die steekt/snijdt ziet alle dieren, en moet letten op tekenen van bewustzijn of gevoeligheid (bijvoorbeeld reageren op het mes!). Tijdens het verbloeden hebben bedwelmer of steker meestal geen zicht meer op de dieren. De controles tijdens het verbloeden worden steekproefsgewijs uitgevoerd volgens de monitoringsprocedure; zie verderop.*

In de SWW onbedwemd ritueel slachten is (naast werkwijze fixeren/snijden) vastgelegd: zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 5 lid 2. Er moeten stelselmatig (engels: systematic) controles worden uitgevoerd om ervan verzekerd te zijn dat dieren geen tekenen van leven vertonen voordat zij worden geslacht of gebroeid. Dit houdt in dat ieder dier gecontroleerd moet worden. Zie ook art 15 lid 1 → bijlage III punt 3.2: verdere uitslacting of broeiing vindt alleen plaats nadat is vastgesteld dat dier geen teken van leven meer vertoont. Deze controle kan bijvoorbeeld worden gedaan door de persoon die de eerstvolgende slachthandeling na het verbloeden uitvoert. In de standaardwerkwijze moet beschreven zijn hoe deze controle uitgevoerd moet worden en waar op gelet moet worden en welke maatregelen, dus:

- hoe de medewerker(s) die de dieren losmaken uit de fixatievoorziening en de dieren aanhangen ieder dier controleren op (afwezigheid van) tekenen van bewustzijn/gevoeligheid. Zie ook art 15 lid 3a: het ophangen of optakelen van dieren die bij bewustzijn zijn is verboden;
- hoe ieder dier na het verbloeden, vóór de eerstvolgende slachthandeling of broeien, wordt gecontroleerd op (afwezigheid van) tekenen van leven en wie deze controle uitvoert.

¹ Als de bedwelmings automatisch plaatsvindt, zoals in grote varkensslachthuizen, let de steker op elk dier.

- welke maatregelen worden genomen als uit controles blijkt dat een dier nog tekenen van leven vertoont. Zie Vo 1099/2009 art 6 lid 2 c. Het gaat hier om controles volgens art 5; en het betreft corrigerende maatregelen (dus wat te doen met het dier: in ieder geval geen verdere slachthandelingen). Voor preventieve maatregelen (om herhaling te voorkomen): zie onder monitoringsprocedures.

Passende monitoringsprocedures zijn voor elke slachtlijn ingevoerd; zie INFO

INFO: ...voor de toepassing van controles op bedwelming en/of controles op onbedwelmd ritueel slachten. Zie Vo 1099/2009 art 5 en art 16 lid 1, 3 en 4. Het gaat om periodieke controles om te waarborgen dat dieren:

- geen tekenen van bewustzijn of gevoeligheid vertonen in de periode tussen het eind van het bedwelmingsproces en hun dood (bedwelmdde slacht);
- geen teken van bewustzijn of gevoeligheid vertonen voordat zij uit de fixatie worden losgemaakt, noch enig teken van leven vertonen voordat zij worden geslacht of gebroeid (onbedwelmdde slacht).

Voor bedwelmdde slacht geldt dat dergelijke controles op een representatieve steekproef van de dieren worden uitgevoerd. De frequentie ervan wordt bepaald aan de hand van resultaten van eerdere controles en alle andere factoren die van invloed kunnen zijn op het bedwelmingsproces. Denk daarbij aan verandering in soort en grootte van de slachtdieren en verandering in werkpatronen (andere medewerker of nieuwe medewerker die nog ingewerkt moet worden). *Alle diercategorieën, bedwelmmethoden en medewerkers die bedwelmen, steken/snijden dienen inde steekproeven opgenomen te worden.*

Bij **onbedwelmd** slachten wordt niet steekproefsgewijs, maar stelselmatig gecontroleerd; d.w.z. ieder dier.

Monitoringsprocedures beschrijven hoe controles art 5 worden uitgevoerd; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 16 lid 2. De controles omvatten in ieder geval de volgende gegevens:

- Namen van personen die verantwoordelijk zijn voor de procedure;
- Indicatoren die opgesteld zijn om tekenen van bewusteloosheid, bewustzijn/gevoeligheid te detecteren;
- Indicatoren die opgesteld zijn om de afwezigheid van leven te detecteren bij dieren die onbedwelmd ritueel geslacht zijn;
- Criteria om vast te stellen of de door de indicatoren getoonde resultaten bevredigend zijn;
- Omstandigheden waaronder en/of het tijdstip waarop de monitoring dient plaats te vinden. *Het is belangrijk dat er op verschillende plaatsen aan de verbloedingslijn wordt gecontroleerd;*
- Het aantal dieren in elke steekproef waarop de monitoring betrekking heeft; (Nota bene: dit is n.v.t. bij onbedwelmd ritueel slachten. Daarbij wordt stelselmatig, d.w.z. ieder dier, en niet steekproefsgewijs gecontroleerd, zie art 5 lid 2);
- De monitoringsprocedures bevatten adequate procedures om te waarborgen dat, wanneer niet wordt voldaan aan bovengenoemde criteria:
 - de bedwelmings- of dodingsactiviteiten nader worden bezien om oorzaken in kaart te brengen en (vervolgens)
 - de noodzakelijke veranderingen in die activiteiten aan te brengen. Dit houdt in dat de resultaten van de monitoring en, indien deze resultaten niet bevredigend zijn, de resultaten van het onderzoek naar de oorzaken en de ondernomen actie ter verbetering (bijv. aanpassen apparatuur en/of werkwijze) moeten worden vastgelegd. Voor slachthuizen waar een functionaris voor het dierenwelzijn is aangesteld, moet dit gebeuren in het "Register maatregelen ter verbetering van het dierenwelzijn, dat verplicht is volgens art 17 lid 5.

Een register maatregelen ter verbetering van dierenwelzijn wordt bijgehouden

INFO: Voor slachthuizen waar een functionaris voor het dierenwelzijn is aangesteld geldt dat een "Register maatregelen ter verbetering van het dierenwelzijn" moet worden bijgehouden. Zie Vo 1099/2009 art 17 lid 5. In dit register moeten

- de resultaten van de monitoring en, indien deze resultaten niet bevredigend zijn,
- de resultaten van het onderzoek naar de oorzaken en
- de ondernomen actie ter verbetering (bijv. aanpassen apparatuur en/of werkwijze) worden vastgelegd. Zie art 16 lid 2f.

Ook in de slachthuizen waar geen functionaris voor het dierenwelzijn aangesteld hoeft te worden, moeten deze gegevens worden geregistreerd (op grond van art 16 lid 2f).

(ALGEMEEN) Er wordt voor gezorgd dat de dieren elke vermijdbare pijn, spanning of lijden wordt bespaard

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 3 lid 1, 2 en 3. Met name moet ervoor worden gezorgd dat:

- fysiek comfort en fysieke bescherming wordt geboden, met name doordat zij schoon worden gehouden;
- beschermd zijn tegen letsel;
- behandeld en gehuisvest worden in overeenstemming met hun normale gedrag;
- geen tekenen van vermijdbare pijn, angst of abnormaal gedrag vertonen;
- niet te lijden hebben van een langdurig gebrek aan voer of drinkwater;
- niet in vermijdbaar contact komen met andere dieren die hun welzijn zouden kunnen schaden.

Deze vraag wordt met "voldoet niet" beantwoord als één of meer van de specifieke vragen is beantwoord met "voldoet niet" en er sprake is van vermijdbare pijn, spanning of lijden of een aanzienlijk risico daarop.

(ALGEMEEN) Er wordt gewerkt overeenkomstig de opgestelde SWW; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 6 lid 1. Er zijn 4 mogelijke omissies:

- *Er is geen standaardwerkwijze (SWW) opgesteld;*
- *Er is een SWW die aan gestelde eisen voldoet, maar in de praktijk wordt anders gewerkt;*
- *Er is een SWW, maar deze voldoet niet; in de praktijk wordt wel "correct" gewerkt;*
- *Er is een SWW die niet aan de eisen voldoet en er wordt overeenkomstig deze SWW gewerkt.*

(ALGEMEEN) Controles op de bedwelming worden uitgevoerd volgens de monitoringsprocedure; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 5 en 16. Er zijn 4 mogelijke omissies:

- *Er is geen monitoringsprocedure (MP) opgesteld;*
- *Er is een MP die aan gestelde eisen voldoet, maar in de praktijk wordt anders gewerkt;*
- *Er is een MP, maar deze voldoet niet; in de praktijk wordt wel "correct" gewerkt;*
- *Er is een MP die niet aan de eisen voldoet en er wordt overeenkomstig deze MP gewerkt.*

Dieren worden z.s.m. na aankomst gelost en dan zonder vertraging geslacht of ondergebracht

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.2. Nota bene: als tijdens de inspectie géén dieren worden aangevoerd, geef dan een toelichting bij antwoord "Opmerking".

De welzijnsomstandigheden van ELKE zending dieren worden bij aankomst beoordeeld; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.1. Deze beoordeling wordt uitgevoerd door de functionaris voor het dierenwelzijn of aangewezen medewerker. Bij de beoordeling moeten de prioriteiten in kaart gebracht worden, met name door te bepalen welke dieren specifieke welzijnsbehoeften hebben en welke maatregelen genomen dienen te worden om in die behoeften te voorzien.

Dieren die niet binnen 12 uur na aankomst zijn geslacht krijgen voer en strooisel; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.2. De dieren moeten met gepaste tussenpozen een redelijke hoeveelheid voeder krijgen. In plaats van strooisel kan ook gelijksoortige materiaal worden gebruikt; het moet een mate van comfort waarborgen die afgestemd is op de diersoort en aantal dieren. Het materiaal moet een doeltreffende afvoer garanderen of ervoor zorgen dat urine en uitwerpselen op adequate wijze worden geabsorbeerd. Zie verder werkvoorschrift.

Niet gespeende dieren en melkvee worden met voorrang geslacht; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.5

Ook vrouwelijke dieren die tijdens transport hebben geworpen moeten met voorrang worden geslacht. Als dit niet mogelijk is moeten maatregelen getroffen worden om lijden te verlichten; met name door:

- *melkvee te melken met tussenpozen van maximaal 12 uur;*
- *adequate voorzieningen te treffen voor het zogen en het welzijn van pasgeboren dieren.*

Ondergebrachte dieren kunnen steeds via adequate voorzieningen over drinkwater beschikken

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.6. Dit geldt voor alle dieren die na het uitladen niet onmiddellijk naar de slachtplaats worden gebracht. Adequaat houdt in dat ze geschikt zijn voor de diersoort en schoon drinkwater leveren. Drinknippels zijn niet adequaat voor dieren die niet gewend zijn om daaruit te drinken. Zie ook bijlage II punt 2.3 en zie werkvoorschrift.

Er wordt gezorgd voor een gestage toevoer zonder opjagen voor het slachten; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.7. Voorkomen moet worden dat dierenbegeleiders dieren opjagen vanuit de wachthokken.

Omgang met de dieren is correct en er worden geen verboden handelingen uitgevoerd; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.8. Het is verboden:

- *de dieren te slaan of te schoppen;*
- *op een bijzonder gevoelig deel van het lichaam op zodanige wijze druk uit te oefenen dat het de dieren verwijdbare pijn of vermijdbaar lijden berokkent;*
- *de dieren bij de kop, oren, horens, poten staart of vacht op te tillen of voort trekken of ze zodanig te behandelen dat het hun pijn of vermijdbaar lijden berokkent;*
- *prikstokken of anderen puntige voorwerpen te gebruiken;*
- *de staarten van dieren om te draaien, te verbrijzelen of te breken of de dieren in de ogen te grijpen.*

Gebruik van elektrische prikkelaars wordt zoveel mogelijk vermeden; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.9. Het gebruik van elektrische apparaten waarmee elektrische schokken worden toegediend wordt zoveel mogelijk vermeden. Deze instrumenten mogen in elk geval alleen worden gebruikt voor volwassen runderen en volwassen varkens die weigeren zicht te verplaatsen, en uitsluitend op de voorwaarde dat de dieren voor zich ruimte hebben om zich voort te bewegen. De schokken mogen niet langer duren dan 1 seconde, moeten voldoende worden gespreid en mogen uitsluitend op de spieren van de achterpoten worden toegediend. Wanneer de dieren niet reageren, mogen de schokken niet herhaaldelijk worden toegediend. Runderen gelden als volwassen als ze ouder zijn dan 12 maanden, varkens als ze ouder zijn dan 6 maanden.

Aanbinden van dieren gebeurt correct; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.10. Dieren worden niet aan horens, gewei, neusringen of met samengebonden poten aangeboden en ook niet zo kort dat ze niet kunnen liggen, eten en drinken.

Dieren die niet kunnen lopen worden ter plaatse gedood, niet naar de slachtplaats gesleept

INFO: Zie Vo 1099i/2009 art 15.1 → bijlage III punt 1.11.

Er wordt voldaan aan aanvullende eisen voor onderbrengen zoogdieren; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 2:

- Ieder dier beschikt over voldoende ruimte om op te kunnen staan, te gaan liggen en, m.u.v. afzonderlijk gehouden vee, rond te draaien;
- Dieren worden op een veilige locatie ondergebracht en er wordt voor gezorgd dat zij niet kunnen ontsnappen of ten prooi vallen aan roofdieren;
- Op ieder hok is zichtbaar vermeld de datum en tijdstip van aankomst en het aantal dieren dat het hok maximaal kan bevatten, behalve in het geval van afzonderlijk gehouden vee;
- Elke dag dat het slachthuis operationeel is, worden er, voordat er dieren arriveren, isolatiehokken in gereedheid gebracht die onmiddellijk ter beschikking zijn voor dieren die speciale zorg nodig hebben;
- De toestand en gezondheid van de dieren op een onderbrenglocatie worden periodiek geïnspecteerd door de functionaris die verantwoordelijk is voor het welzijn van dieren, dan wel door een persoon die over de benodigde vakbekwaamheid bezit.

Dieren worden zo gefixeerd dat ze doeltreffend kunnen worden bedwelmd + zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 2p (definitie "fixeren") en art 3: daarbij wordt hen vermijdbare pijn, angst en opwinding bespaard.

Dieren worden pas in fixatietoestel geplaatst als ze meteen bedwelmd kunnen worden; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 9 lid 3. Dieren worden pas in fixatieapparatuur, waaronder apparatuur voor fixatie van de kop, geplaatst wanneer de voor met bedwelming belaste persoon gereed is om het dier zo snel mogelijk te bedwelmen.

Er worden geen verboden fixatiemethoden toegepast. Zie INFO

INFO: Het is verboden om:

- dieren bij bewustzijn op te hangen of op te takelen;
- poten mechanisch vast te klemmen of samen te binden (eigenlijk: vast te binden);
- het ruggemerg door te snijden, bijvoorbeeld met mes of priem;
- elektrische stroom te gebruiken om het dier te immobiliseren zonder dat het onder gecontroleerde omstandigheden wordt bedwelmd of gedood; met name alle toepassingen met elektrische stroom die niet aan beide zijden van de hersenen wordt toegediend.

Zie Vo 1099/2009 art 15 lid 3.

Dieren worden mechanisch bedwelmd Indien ja:

Het penetrerend penschiettoestel wordt correct gebruikt; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 4.1 → bijlage I hoofdstuk I, tabel 1 punt 1. Het toestel moet zo gebruikt worden dat zwaar en onomkeerbaar letsel aan de hersenen wordt toegebracht.

Het niet-penetrerend penschiettoestel wordt correct gebruikt; zie INFO

Info: Zie Vo 1099/2009 art 4.1 → bijlage I hoofdstuk I, tabel 1 punt 2. Het toestel mag alleen gebruikt worden voor bedwelming bij slacht van herkauwers < 10 kg. Het moet zo gebruikt worden dat zwaar letsel aan de hersenen wordt toegebracht, zonder dat daarbij een schedelbasisfractuur ontstaat.

Bedwelming d.m.v. een percuterende slag op de kop wordt correct toegepast; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 4.1 → bijlage I hoofdstuk I, tabel 1 punt 6 en idem hoofdstuk II punt 3. Alléén als back-upmethode en alleen bij biggen, lammeren en geitjes < 5 kg levend gewicht; per persoon niet meer dan 70 dieren per dag.

Dieren worden elektrisch bedwelmd Indien ja:

Cruciale parameters elektrische methode worden correct toegepast

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 4.1 → bijlage I hoofdstuk I, tabel 2 punt 1 en 2. En zie werkvoorschrift.

Specifieke voorschriften elektrische methode worden correct toegepast

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 4.1 → bijlage I hoofdstuk II punt 4.1: i.g.v. elektrische kopbedwelming worden elektroden aan weerszijden van de hersenen van het dier bevestigd (en aan diens grootte aangepast) + punten 4.2 en 5.1: aan schapen en geiten wordt minimaal 1,00 A; aan varkens wordt minimaal 1,30 A toegediend

Dieren worden met gasmethode bedwelmd Indien ja:

Cruciale parameters gasmethode worden correct toegepast

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 4.1 → bijlage I hoofdstuk I, tabel 3 punten 1 en 3. En zie werkvoorschrift.

Specifieke voorschriften gasmethode worden correct toegepast

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 4.1 → bijlage I hoofdstuk II, punt 7 en 8: minimale concentratie CO₂ is voor varkens 80%; gas mag geen brandwonden veroorzaken of onnodig lijden door bevriezing of te lage vochtigheidsgraad.

Na bedwelmen met methode die niet tot onmiddellijke dood leidt volgt z.s.m. verbloeding

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 4 lid 1 en → bijlage I tabel 1, 2 en 3.

Het tijdsinterval tussen bedwelmen en snijden/steken is een cruciale parameter bij eenvoudige bedwelmsmethoden; maar is extra kritisch met name bij bedwelming met een niet-penetrerend penschiettoestel, bij elektrische bedwelming (uitsluitend kop) en in bepaalde gevallen ook bij gasbedwelming. Zie werkvoorschrift.

Als één persoon bedwelmen, aanhaken, ophangen en laten verbloeden uitvoert...; zie INFO

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 3.1. ... dan voert deze persoon al deze handelingen achtereenvolgens bij één dier uit, voordat hij met de uitvoering daarvan bij een ander dier begint.

Na eenvoudige bedwelming worden steeds de 2 halsslagaders of de toevoerende vaten doorgesneden

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 3.2. NB: De meeste bedwelmsmethoden die in slachthuizen worden toegepast vallen onder het begrip eenvoudige bedwelming; zie bijlage I, tabellen 1, 2 en 3.

Elektrische stimulatie vindt alleen plaats nadat vastgesteld is dat dier bewusteloos is

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 3.2. Dit geldt na eenvoudige bedwelming.

Verdere uitslachte of broeiing vindt alleen plaats nadat is vastgesteld dat dier dood is

INFO: Zie Vo 1099/2009 art 15.1 → bijlage III punt 3.2. Na eenvoudige bedwelming moet voor eerste slachthandeling of broeiing eerst worden vastgesteld dat dier geen tekenen van leven meer vertoont. Hier moet dus continu op gecontroleerd worden. Zie voor (afwezigheid) tekenen van leven bijlage 4.

V ONBEDWELMD RITUEEL SLACHTEN: VOORZIENINGEN EN WERKWIJZE

Er worden RUNDEREN onbedwelmd geslacht Indien ja:

Voorzieningen en werkwijze bij onbedwelmd slachten van RUNDEREN voldoen; zie INFO

INFO: Zie Bijlage 2 Checklijsten Onbedwelmd ritueel slachten. Vul eerst deze checklijst in. Als er één (of meer) keer voldoet niet is gescoord, dan is het antwoord op deze vraag "voldoet niet", beschrijf vervolgens in de toelichting alle voldoet niet in én eventuele opmerkingen. Als er geen voldoet niet zijn maar wel (een) opmerking(en) dan is het antwoord "opmerking"; beschrijf dan in de toelichting de opmerking(en).

Er worden SCHAPEN/GEITEN onbedwelmd geslacht Indien ja:

Voorzieningen en werkwijze bij onbedwelmd slachten van SCHAPEN en GEITEN voldoen; zie INFO

INFO: Bijlage 2 Checklijsten Onbedwelmd ritueel slachten. Vul eerst deze checklijst in. Als er één (of meer) keer voldoet niet is gescoord, dan is het antwoord op deze vraag "voldoet niet", beschrijf vervolgens in de toelichting alle voldoet niet in én eventuele opmerkingen. Als er geen voldoet niet zijn maar wel (een) opmerking(en) dan is het antwoord "opmerking"; beschrijf dan in de toelichting de opmerking(en).

VI AFSPRAKEN EN MAATREGELEN

De resultaten van de inspectie zijn besproken op: (datum)

De resultaten zijn besproken met:

INFO: Vermeld naam en functie van degene met wie is gesproken.

Bij de bespreking zijn afspraken gemaakt Indien ja:

Welke afspraken zijn gemaakt?

INFO: Geef in ieder geval voor elke "voldoet niet" aan wat er is afgesproken met het bedrijf, inclusief de datum waarop de tekortkoming verholpen moet zijn.

Er zijn maatregelen genomen volgens Specifiek Interventiebeleid doden productiedieren? Indien ja:

Welke maatregel(en) is/zijn genomen?

INFO: Vermeld de genomen maatregelen. Vermeld het hier ook als er direct corrigerend is opgetreden (bijvoorbeeld laten aanpassen (standaard)werkwijze, laten vertragen of stopzetten van het slachtproces).

Er volgt een herinspectie Indien ja:

Op welke termijn?

INFO: Een herinspectie wordt in ieder geval uitgevoerd als er 1 of meer keer "voldoet niet" is vastgesteld. Vermeld hier eventueel ook naam en functie van degene die de herinspectie gaat uitvoeren (bij voorkeur de bedrijvenbeheerder).